

***ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА СЛУЖБА
КОСОВСКА МИТРОВИЦА***

**38220 КОСОВСКА МИТРОВИЦА
УЛ.ЦАРА ДУШАНА БР.10
Тел. 028/497-031, Тел/факс 028/497-044
E-mail: pskm@open.telekom.rs
Сајт: psss.rs**

ПОЉОПРИВРЕДНИ БИЛТЕН

Број II бесплатан примерак
ФЕБРУАР 2016 Косовска Митровица

Садржај:

РАТАРСТВО-ПОВРТАРСТВО

- Прихрана и остале мере неге стрних жита

ВОЋАРСТВО – ВИНОГРАДАРСТВО

- Резидба воћака за род

СТОЧАРСТВО

- Исхрана кока носиља

ЗАШТИТА БИЉА

- Превентивне мере заштите од болести у производњи расада поврћа

- ЦЕНЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА ПРЕУЗЕТИХ ИЗ СТИПС -а

ПРИХРАНА И ОСТАЛЕ МЕРЕ НЕГЕ СТРНИХ ЖИТА

Прихрана пшенице и осталих озимих стрних жита је најважнија мера неге од које зависи принос. Постоје више метода прихране пшенице и осталих стрнина а за наше услове је најпогоднија зимска двократна метода (начин) прихране.

Прво прихрањивање је веома значајно и оно се обавља крајем фебруара и почетком марта месеца када је потребно употребити 60-80 % азота од укупно предвиђених количина за прихрану. Другу количину треба употребити почетком кретања вегетације а то је почетк априла месеца. Количина минералних ђубрива треба да се креће од 250-300 кгр/ха КАН-а или око 150 кгр/ха УРЕА-46%. Коју врсту минералног ђубрива ће мо употребити зависи од типа земљишта. На благо киселим земљиштима треба употребити КАН док на неутралним УРЕУ. На благо киселим земљиштима може се употребити и УРЕА али у 5-6 година једном у зависности од стања биљака, временских услова и др.

Зимску прихрану треба обавити у фази бокорења што је условљено и временом сетве у јесен, благовременим ницањем као и временским условима у зимском периоду. Жита засејана у оптималном року уколико имају одговарајуће временске услове у току зиме имат ће прихрану крајем фебруара и у првој декади марта док ће жита засејана ван оптималног рока имати касније бокорење па и прихрану (средина марта месеца).

Значај зимске прихране се огледа у томе што је искоришћавање азота од стране биљака благовремено и користи се у почетку влатања онда када се формирају генеративни органи. Довољно азота у овој фази доводи до формирања већег броја зрна и класића у класу а тиме и већи принос. Уколико зимску прихрану обавимо касно у априлу тј. сву количину дамо у фази влатања доћи ће до доброг развоја лисне масе бујности биљке али принос у зрну ће изостати ,што је чест случај на нашим њивама. Азот као носиоц приноса може се давати стрним житима и фолијарно преко листа : у фази бокорења са средствима за заштиту од корова као и у фази класања преко листа раствором азота чија прихрана има више утицај на квалитет зрна него на принос.

У току вегетације може доћи до сувишне воде на парцелама (услед наглог отапања снега или падањем већих киша па је потребно копање канала за одвод сувошне воде (уколико није парцела избраздана). Лежање воде на усеву доводи до жутила и разних болести а може доћи и до угинућа младих биљака, и знатно умањити принос.

Ваљање усева је мера неге која се предузима уколико се крајем зиме, без снежног покривача, наизменично у току дана и ноћи смањују високе и ниске температуре, када може доћи до подлубљивања земљишта. Оно узрокује подизање површинског слоја земљишта и чупање кореновог система. У том случају треба извршити ваљање пшенице лаким ваљцима.

Дрљање усева рано у пролеће примењује се у случајевима када је земљиште збијено или се створила покорица па се тим начином ствара услов за обезбеђење кореновог система кисеоником. Дрљање се примењује и код прегустог усева када се усеви проређује, или код ретког усева када се биљкама стварају услови за веће бокорење. Дрљање се и у једном и у другом случају ради у правцу редова. Најбоље је дрљање одрадiti одмах после прихране.

РЕЗИДБА ВОЊАКА ЗА РОД

Воћке имају два периода, период вегетативног пораста и период плодношења. Резидбом се управља развићем вегетативних и репродуктивних органа воћака. Без сталне и умерене вегетативне активности у периоду пуне родности, нема ни редовног обнављања родних грана, а ни редовне родности.

Зимска резидба воћака се обавља у периоду мировања вегетације, уз одговарајуће временске услове, да температура не спада испод 0 °С. Са резидбом јабуке и крушке може се почети одмах након опадања лишћа, а резидбу шљиве, брескве, трешње и вишње треба почети нешто касније, али завршити пре кретања вегетације. У почетку родности лакше је одржавање и резидба него са старењем воћака. Важно је уклонити све болесне, оштећене, суве гране, као и густе, укрштене гране. Водопије уклањати до основе. Водити рачуна да се задржи облик круне. Треба спречити огољавање доњих делова круне, а родно дрво одржати у нижим деловима. Резидба се одвија према периоду развитка воћака, облику круне и висини стабла. Интензитет се одређује у односу на родност пупољака, пратећи однос родног и неродног дрвета.

Ако је завршено формирање узгојног облика, резидбом за род се период редовног плодношења продужава и регулише, уз отклањање алтернативног рађања. Приликом резидбе користити одговарајућ, оштар алат (ручне маказе, маказе за резидбу и тестеру за велике гране). Јаче направљене резове треба дезинфиковати и премазати калем воском.

Резидба шљиве

Скраћивање скелетних грана се врши тако што им се одсецају врхови и преводе на неку бочну скелетну грану. Вршне гране требају бити краће од средњих, а ове од доњих. Уколико се процени да има пуно родног дрвета, тада се поједине родне гранчице избацују до основе или прекраћују на једногодишње родно дрво. Избијене изданке из подлоге уклањати до основе.

Јачина резидбе и количина одбаченог дрвета зависе од старости и кондиционог стања стабла, сортних особина и начина и количине образовања родног дрвета, као и евентуалних оштећења насталих због временских непогода, болести и штеточина.

Чачанска родна рађа на мешовитим родним гранчицама, па се препоручује веома оштра резидба, због спречавања изнуривања стабла. Резидбом сваке године остављати нове леторасте који ће заменити изрођено старо дрво. Леторасте за замену прекраћују се на 30-40см, а резидбом се уклања родно дрво старо 3-4 године.

Чачанска лепотица рађа дуж целе скелетне гране, па се код ње резидбом стално обнавља родно дрво и врши одклањање вишка родних гранчица са периферије круне, због спречавања преобилне родности.

Стендеј углавном рађа на мајским букетићима. Резидбом се обнављају мајски букетићи сваке 2-3 године, тако што се нови прирасти скраћују на одређену дужину, а старо родно дрво одбацује.

Резидба јабуке

Да би било редовно и обилно рађање сваке године је потребно обновити 20-30% родног дрвета. Младе воћке треба слабије орезивати. Родне гране са родним гранчицама сваке 4-6 године обнављати.

Код јабуке разликујемо неколико врста родних гранчица:

- кратке родне грачице (кратки прирасти без видних бочних пупољака, са родним пупољком на врху);
- вите родне гранчице (дужине 15-50cm, најчешће само на врху имају родни пупољак);
- танке родне гранчице (дужине до 15cm, са вегетативним или мешовитим бочним пупољцима и родним пупољком на врху);
- дуге родне гранчице (дужине преко 50cm, а носе бочне мешовите пупољке).

Резидба малине

Пре кретања вегетације, посађене изданке треба прекинути на 2-3 пупољка, односно на око 20-25cm, па их оставити да се несметано развијају. Друге године у марту месецу радити резидбу, када је прошла опасност од мразева. Уклањати све слабе изданке, тако да остане распоређених 5-7 најснажнијих у жбуну. Остављене изданке за род скратити на висини од 120-170 cm, који могу поднети тежину рода, јер им се остављају око два пупољка изнад жице. Изданке са превременим бочним гранама уклањати, док за везивање бирати здраве, уједначене изданке, без бочних гранчица. При везивању изданци се не требају укрштати, већ вертикално везивати.

Након бербе малине, двогодишњи изданци, они који су донели род, орежу се до земље. Такође, сви слаби, недовољно развијени или прекобројни одстрањују се у основи. Тиме се постиже довољно простора за развој нових изданка, а и превентивно здравствено делује.

Напомена:

У пролеће изданци интензивно ничу, па се закидање обавља у 4-5 наврата. Изданци који израсту изнад 15cm, одрвене и њихово уклањање је теже.

Код јесење рађајућих сорти нема потребе за постављање наслона, већ се код њих након бербе врши кошење свог надземног дела биљке.

Саветодавац воћарства и виноградарства Љиљана Гвоздић

ИСХРАНА КОКА НОСИЉА

Производња јаја је једна од најинтензивнијих производњи, јер носиља у току године снесе 10 пута више јајне масе него што је њена телесна маса. Исхраном кокоши морају се задовољити њихове потребе за енергијом, протеинима, минералима, витаминима и још неким неопходним материјама, како би кокоши одржале своје тело, обезбедило његов пораст и што је за произвођача најважније носиле јаја. Коришћењем потпуних смеша за коке носиље (16% протеина) обезбеђује се максимална носивост крупних јаја, чврсте и глатке љуске, квалитетно пребојеног жуманцета и вискозног беланцета и све то уз оптимално искоришћавање хране.

Газдинства која поседују сопствена енергетска хранива (кукуруз, пшеница, јечам) могу користити и **допунску смешу** – концентрована смеша која садржи протеине високе биолошке вредности, макро и микро елементе, витамине и дозвољене

додатке, тако да помешана са кукурузном прекрупом даје оптимално избалансиран оброк (на 40кг концентрата додати 60 кг житарица).

Постотак удела појединих хранива у потпуним крмним смешама износи:

- зрневље житарица	- 61%
- пшеничне мекиње	- 7 - 8%
- уљане сачме	-12 – 20
- хранива животињског порекла	- 4 – 7%
- сточни квасац	- 1 – 3%
- луцеркино брашно	- 4 – 7%
- минерална хранива	- 8 – 8,5
- сточна креда	- 7 и
- витаминско минерални додатак	- 0,5 – 1%.

Храна за коке мора да буде квалитетна, односно не сме да буде плеснива, жижљива, трула, са отровним семењем и сл. Носиље се обично хране по вољи, тј. храна треба да им је увек на располагању. Да би се очувала носивост и квалитет љуске јајета, треба да се хране ујутру и увече. Период без хране у току дана треба да буде око поднева. Носиље захтевају приближно двоструко више воде од количине поједене хране. Зато треба увек да имају на располагању воду за пиће доброг квалитета, такву коју могу да пију и људи. Ако се вода даје у појилицама, оне морају да се перу и дезинфикују једном недељно. Квалитет љуске при крају ношења биће бољи ако се користи смеша са већим садржајем калцијума и нешто мањим садржајем фосфора, ако се повећа удео смеше који се даје поподне и ако се током ноћи обезбеде 1 до 2 сата светлости, како би се омогућило да у време формирања љуске кокоши узму више хране, па и калцијума, нарочито у виду зрна калцијум карбоната. На квалитет љуске могу негативно да утичу инфекције неким вирусима или бактеријама.

Саветодавац сточарства Косовка Јакшић

Превентивне мере заштите од болести у производњи расада поврћа

Сетва семена већине поврћа врши се од средине јануара (за пластеничку производњу) , до краја марта (за отворено поље), у топле леје, млаке леје, топле леје у пластеницима, леје у пластеницима и отворене леје, у сндучиће или различите типове контејнера, све у зависности времена сетве, начина производње и температурних услова.

Производња расада почиње избором одговарајућег семена поврћа, припремом супстрата за сетву и сетвом. У просторији за производњу расада потребно је

обезбедити одговарајуће услове за клијање, ницање и укоренивање биљака, као што су оптимална температура и влажност. У стадијуму клијања, ницања и укоренивању поника поврћа, ако нису обезбеђени горе наведени услови може доћи до појаве палежи, полагања и трулежи биљчица чији су проузроковачи гљивице из родова *Rhizoctonia* spp., *Rhizium* spp., *Phytophthora* spp., које се налазе у површинском слоју земљишта и интензивно се развијају у условима превисоке влажности и температуре. Први симптоми се најчешће јављају у развојном стадијуму котиледона и манифестују се у виду омекшавања и некроза приземног дела стабла, која се шири према врху и корену биљчице, обухватајући стабло па расад постаје тањи, воденести и ломи се. Болест се великом брзином шири на суседне здраве биљке и ако је подлога превише навлажена настају већа или мања гола места овалног или елиптичног облика, и року од 24-36 сати може полегнути сав расад. Да би се спречила ова појава, у производњи расада треба користити само дезинфиковано и декларисано семе и дезинфикован супстрат, а биљкама обезбедити умерено заливање, довољно светлости, као и редовно проветравање леја. Уколико се болест појави оболеле биљке треба почупати и уклонити, а гола места темељно опрсати фунгицидом.

У циљу спречавања појаве болести и производње здравог расада потребно је обавити три превентивна третирања одговарајућим фунгицидима.

Прво третирање фунгицидима треба обавити одмах после сетве, а пре ницања или непосредно после ницања. Могу се користити фунгициди на бази пропамокарб-хидрохлорид, фосетил-алуминијум или пропамокарб-хидрохлорид + фосетил-алуминијум. Раствором ових препарата залива се земљиште после сетве или саме биљке одмах након ницања. На тај начин уништавамо гљивице које могу изазвати полагање и пропадање биљка.

Друго третирање треба обавити заливањем око расада пре пикирања, са истим средствима као и код првог третирања. При овом третману могу се додати и инсектициди на бази тиметоксама или имидаклоприда за заштиту од инсеката.

Треће третирање заливањем око расађених биљака, одмах по расађивању расада на стално место, како би се корен добро натопио и заштитио са препаратом на бази пропамокарб-хидрохлорид. Овако добро припремљен расад лакше се укорени и боље подноси стрес при изношењу на стално место.

Приликом употребе фунгицида потребно је придржавати се допуштења, ограничења и мера опреза наведеним у приложеном упутству. Неки од фунгицида имају дозволу само за парцијалну стерилизацију, а не смеју се користити за за фолијарну заштиту у вегетацији поврћа. Примена неких препарата је ограничена само на поједине врсте поврћа, односно неки у условима појачане инсолације и виших температура могу изазвати фитотоксичност ако се примене на младим биљчицама у клијалиштима или стакленицима.

Пре сваке примене препарата обавезно је прочитати упутство за употребу, које мора бити приложено уз свако паковање. При раду треба обавезно користити заштитну опрему, јер услед њеног изостанка може доћи до тровања руковаоца.

Саветодавац заштите биља Недељковић Сениша

Поштовани пољопривредни произвођачи посетите интернет страницу www.agoponuda.com, а уколико Ви желите да понудите свој производ на продају обратите се нама.

АГРОПОНУДА – БЕРЗА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА СРБИЈЕ

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА – ЗЕЛЕНЕ ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД
ОД 01.-08. 02.2016.ГОДИНЕ*

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	150	150	130
Јабука (остала)	100	50	60
Лимун	200	150	140
Мандарина	150	120	120
Поморанџа	120	90	70
Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	200	/	180
Кромпир	80	50	60
Паприка-шиља	300	/	/
Лук црни	100	60	70
Парадајз	200	/	180
Тиквице	220	/	250
Шаргарепа	80	60	60

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА – КВАНТАШКЕ ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД
ОД 01.-08. 02.2016.ГОДИНЕ*

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	120	120	/
Јабука (остала)	60	30	/
Лимун	140	120	130
Мандарина	95	90	95
Поморанџа	75	70	60
Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац салатни	160	150	150
Кромпир	35	35	45
Паприка шиља	230	/	/
Лук црни	50	50	50
Парадајз	140	/	140
Тиквице	150	/	200
Шаргарепа	40	40	35

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИВЕ СТОКЕ НА ПИЈАЦАМА ЗА ПЕРИОД
ОД 01.-08. 02.2016. ГОДИНЕ*

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (дин/кг)	Тежина/узраст	Раса	Београд	Краљево	Ниш
Двиске	све тежине	све расе	220	130	/
Јагњад	све тежине	све расе	280	300	290
Јарад	све тежине	све расе	/	170	/
Јунад	350-480кг	СМ	/	/	/
Јунад	>480	све расе	/	/	/
Козе	све тежине	све расе	/	/	/
Крава за клање	све тежине	СМ	/	130	/
Крмаче за клање	>130кг	све расе	/	100	/
Овца	све тежине	све расе	150	110	/
Прасад	16-25кг	све расе	170	150	160
Телад	80-160	СМ	400	350	/
Товљеници	80-120	све расе	120	140	140
Товљеници	>120кг	све расе	120	120	120
Шиљежад	све тежине	све расе	220	250	/

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИТАРИЦА ЗА ПЕРИОД
ОД 01.-08. 02.2016. ГОДИНЕ*

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (дин/кг)	Београд	Краљево	Ниш
Кукуруз	20	22,5	20
Пшеница	24	25	22
Сточни јечам	24	26	/

WWW.stips.minpolj.gov.rs